

Brief aan de fractievoorzitters in de nieuwe Tweede Kamer (gericht op naam te versturen)
(in afschrift aan de informateurs en de adviseurs van de minister van EZK, H. Wijers en F. Blom)

Uw kenmerk	Ons kenmerk	Voor informatie	Bijlagen	Datum
-	28806	Henrik Fokke 06 1868 4524	-	5 december 2023
Onderwerp	Duurzaam doorpakken in de IJmond			

Geachte heer/mevrouw <<naam>>,

In de regio IJmond maken wij ons zorgen over de toekomst. We zijn een trotse regio, waar al meer dan 100 jaar staal wordt gemaakt. Vele generaties werkten en werken met vakmanschap en toewijding bij onze Hoogovens, tegenwoordig Tata Steel. Veel ondernemers in de IJmond profiteren direct en indirect van deze internationale economische speler. De industrie zorgt voor economische groei, welvaart en bestaanszekerheid in de regio. De staalindustrie veroorzaakt echter ook onacceptabele overlast voor direct omwonenden en gezondheidsschade voor onze inwoners. De uitstoot van fijnstof, stikstof, PAK's en lood zorgt voor een kortere levensverwachting. En de hinder van geluid, stof en geur zorgt voor een ongezonde leefomgeving. Een aantal installaties van Tata Steel zijn verouderd en de productie op basis van kolen is niet toekomstbestendig. Het maatschappelijk draagvlak voor het bedrijf Tata Steel in zijn huidige vorm staat onder druk.

Op 3 november 2023 overhandigde Tata Steel haar aangepaste plannen voor de verduurzaming van het bedrijf aan het Rijk. De plannen omvatten een belangrijke eerste stap naar een schonere en groenere staalproductie. Er is eindelijk zicht op een substantiële verbetering van de leefomgeving in de IJmond. Maar dan moet er nu wel voortvarend worden doorgepakt met de transitie van Tata Steel naar een duurzame staalfabriek.

De transitie van Tata Steel heeft ook effecten op de fysieke, economische en sociaal-maatschappelijke structuur van de IJmond. Net als de energietransitie en klimaatverandering. Dat maakt het noodzakelijk om breder te kijken, en door te pakken met het werken aan een brede duurzame transitie van de IJmond.

Wij vragen hierbij uw aandacht voor deze transities. De IJmondgemeenten roepen u op om samen met ons duurzaam door te pakken: doorpakken met de transitie van Tata Steel, en doorpakken met de transitie van de IJmondregio. Wij staan voor gezond wonen in de IJmond én weer trots zijn op wat we maken, in het tijdperk van duurzame energie en duurzaam produceren. Wij kunnen dit echter niet alleen realiseren en hebben daarbij de hulp van het Rijk hard nodig. Het gaat immers om transities van (inter)nationaal belang. Wij maken graag een afspraak met u om in gesprek te gaan over de zorgen en kansen in de IJmond.

Duurzaam doorpakken met de transitie van Tata Steel

Op 22 september 2023 publiceerde het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) het rapport 'De bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving'. Uit het rapport blijkt dat een groot deel van de inwoners van de IJmond hinder ervaart door stof, geur en geluid. Door de blootstelling aan fijnstof en stikstofdioxide vanaf het Tata Steel terrein leven inwoners van Wijk aan Zee naar verwachting gemiddeld 2,5 maanden korter. Het RIVM heeft berekend dat ongeveer 4 procent van toekomstige gevallen van longkanker in Wijk aan Zee is toe te schrijven aan de uitstoot van fijnstof vanaf het Tata Steel terrein. De blootstelling aan stikstofdioxide vergroot de kans op astma bij kinderen tot 18 jaar. Ook hierbij is het effect het grootst in Wijk aan Zee: ongeveer 3 procent van de toekomstige gevallen hangt samen met de huidige uitstoot.

Er is toekomst voor Tata Steel in IJmuiden, maar alleen als dat samen gaat met een gezondere, duurzame en veilige IJmond. Een zo gezond mogelijke leefomgeving staat voor ons als IJmondgemeenten voorop. Het is belangrijk dat de vervuiling en hinder zo snel mogelijk vermindert, de staalindustrie in de IJmond zo snel mogelijk vergroent en verduurzaamt, en de meest vervuilende fabrieken (zoals de Kookgasfabriek 2) zo snel mogelijk sluiten. De inwoners van de IJmond verdienen een substantieel schonere en gezondere leefomgeving waar ook voldoende werk is, uiterlijk in 2030. Daarvoor is de inzet van alle betrokken partijen dringend nodig, en zijn er nadrukkelijk keuzes nodig.

Als IJmondgemeenten willen wij in dit kader een aantal punten onder uw aandacht brengen.

- Wij roepen het Rijk en Tata Steel op om zo spoedig mogelijk te komen tot maatwerkafspraken over de verduurzaming en de financiële steun van de Rijksoverheid daarvoor. Als belangrijke speler in de Nederlandse maakindustrie en werkgever in onze regio is het van groot belang dat Tata Steel in staat wordt gesteld om een duurzame transitie te realiseren. Wij zien bij staalfabrieken elders in Europa dat deze transitie met overheidssteun al plaatsvindt. Daarbij is het wat de IJmondgemeenten betreft cruciaal dat het belang van gezondheid en een gezonde leefomgeving in die maatwerkafspraken wordt vastgelegd, als voorwaarde voor financiële steun.
- De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft op advies van inwoners uit de IJmond een Expertgroep IJmond opgericht. Deze expertgroep zal de staatssecretaris onafhankelijk adviseren over de gezondheidsvraagstukken in de IJmond en ook advies geven over de vraag hoeveel milieu- en gezondheidswinst nodig is om de gezondheidsrisico's in te perken. Uiteindelijk doel is om te komen tot duidelijke gezondheidskundige beschermdoelen. Beschermdoelen voor het verder beperken van de schadelijke uitstoot van Tata Steel en voor het nemen van maatregelen die de hinder in de IJmond kunnen terugdringen die veroorzaakt wordt door andere factoren. Wij vragen de Rijksoverheid om deze beschermdoelen in de maatwerkafspraken mee te nemen.
- De minister van Economische Zaken en Klimaat laat momenteel door de externe adviseurs Hans Wijers en Frans Blom alternatieve opties voor de toekomst van Tata Steel afwegen, voordat er mogelijk een maatwerkafpraak met het bedrijf wordt gesloten. Op die manier wil zij zekerstellen dat het Rijk de juiste keuze maakt bij het maken van afspraken over de toekomst van het bedrijf. Als IJmondgemeenten begrijpen wij de noodzaak om de plannen van Tata Steel nader af te wegen voordat er

maatwerkafspraken kunnen worden gemaakt. Bij deze afweging willen wij als volwaardig gesprekspartner betrokken zijn. Voor ons is het essentieel dat daarbij het belang van gezondheid en een gezonde leefomgeving voorop staat, naast vanzelfsprekend de bijdrage die het bedrijf levert aan onze regionale welvaart.

- De maatwerkafspraken hebben betrekking op de eerste fase van de verduurzaming van Tata Steel, de periode tot 2030. Als IJmondgemeenten wensen we voor omwonenden voldoende zekerheid over de gehele transitie van het bedrijf richting 2035 en het daadwerkelijk realiseren van een kolenvrije productie van staal. We vragen om inzet van zowel Tata Steel als het Rijk om dit maximaal te stimuleren en faciliteren.
- Wij vragen het Rijk om het belang van gezondheid en een gezonde leefomgeving in beleid, wettelijke normen en regelgeving vast te leggen. Wet- en regelgeving op milieugebied blijft achter en beschermt de gezondheid van omwonenden onvoldoende. Gezondheidskundige normen moeten naar onze mening veel meer als uitgangspunt worden genomen. Door bijvoorbeeld de WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit te hanteren in nationale regelgeving, en normen te stellen voor de cumulatie van schadelijke uitstoot. Op 26 oktober 2022 presenteerde de Europese Commissie voorstellen voor een nieuwe Richtlijn Luchtkwaliteit. Voorgesteld wordt om de grenswaarden voor 2030 te verlagen tot de WHO-normen uit 2005. Wij roepen het Rijk nogmaals op om de advieswaarden uit 2005 in 2030 een bindende status te geven.
- Aangescherpte wet- en regelgeving geeft ook de mogelijkheid om de vergunningverlening, het toezichthouden en de handhaving aan te scherpen, in het belang van de gezondheid van onze inwoners. Het op 13 april 2023 door de Onderzoeksraad voor Veiligheid (OVV) gepubliceerde onderzoek 'Industrie en Omwonenden' onderschrijft dit punt.
- Er zijn duidelijke afspraken nodig over hinder en (geluids)overlast tijdens de transitie van Tata Steel, en voor de periode daarna. Uitgangspunt moet wat ons betreft zijn om overlast te voorkomen, en waar dit onmogelijk blijkt te compenseren. In de woonomgeving constateren wij een toenemende zorg over de geluidsemisies vanaf het Tata Steel terrein. Na de transitie mag er geen sprake zijn van een toename van geluid of andere hinder door de nieuwe installaties.
- Tata Steel geeft in haar gewijzigde plannen aan extra maatregelen boven op de bestaande Roadmap+ te zullen nemen die de gezondheid in de omgeving verbeteren. Wij vragen het Rijk deze extra maatregelen te bestendigen in de maatwerkafspraken.
- Tenslotte kondigde Tata Steel op 13 november 2023 een vermindering van 800 arbeidsplaatsen aan, waarbij gedwongen ontslagen niet uit te sluiten zijn. Een bericht dat zorgen baart en onrust creëert. Tata Steel zegt dat de maatregelen nodig zijn voor de transformatie naar een schoner, groener en meer circulair staalbedrijf. Voor de IJmondgemeenten is deze recente ontwikkeling een extra reden om het Rijk op te roepen zo snel mogelijk maatwerkafspraken te maken en daarmee meer zekerheid te bieden over de duurzame transitie en toekomst van het bedrijf.

Duurzaam doorpakken met de transitie van de IJmondregio

Als IJmondgemeenten willen we werken aan een duurzame fysieke, economische en sociaal-maatschappelijke transitie van de IJmond. De komende decennia komen grote opgaven op de IJmond en het hele Noordzeekanaalgebied af. In onze regio gaat de energietransitie bovengemiddeld veel impact hebben. De energie- en circulaire transitie vraagt ruimte in onze

haven- en industriegebieden. Aan de randen bouwen wij woningen. Daarnaast werken wij aan een gezondere leefomgeving. En door klimaatverandering komt de grens van ons watersysteem in zicht en is meer ruimte nodig om water op te vangen. Met al deze uitdagingen hebben we tegelijkertijd te maken. Om hieraan met het Rijk, de provincie Noord-Holland en andere partners te werken, wordt er een koersdocument opgesteld dat vrijwel gereed is: het Ontwikkelperspectief Noordzeekanaalgebied.

Deze opgaven vragen om een brede leefbaarheids- en innovatie-impuls voor de IJmond. Samen met de provincie willen we hieraan onder meer invulling geven met een voorstel voor een Regiodeal. Maar er zijn meer en andere instrumenten nodig.

Voor de realisatie van een succesvolle duurzame fysieke, economische en sociaal-maatschappelijke transitie van de IJmond is substantiële samenwerking met de Rijksoverheid noodzakelijk.

Wij vragen daarom uw ondersteuning bij een aantal onderdelen van deze brede transitie:

- In de IJmond willen we snel een gezondere leefomgeving realiseren. De ontwikkeling van een nieuwe energie-infrastructuur legt hiervoor een basis. Vanuit de nieuwe Energiehavens en de Zeehaven IJmuiden werkt de offshore aan nieuwe windparken op zee. De IJmond is via zeekabels hierop aangesloten via een transformatorstation. Groene elektriciteit, gas en het waterstofnetwerk leggen mede de basis voor de duurzame transitie van Tata Steel. Na de transitie van Tata Steel komt fysieke ruimte vrij om in te zetten voor doorgroei van deze ambitie: de Energiehaven Plus.
- De transitie van Tata Steel en de daarbij vrijkomende fysieke ruimte op het terrein biedt ook andere kansen voor herinrichting. Als regio willen we betrokken zijn bij de ruimtelijke transitie van het terrein.
- Daarnaast is in de IJmond een aanpak nodig om de fysieke leefomgeving van naoorlogse wijken te verbeteren. Als gemeenten zetten we daarom in op stedelijke vernieuwing van woonwijken en het aansluiten van deze wijken op warmtenetten. Ook maken we groene verbindingen naar recreatiegebieden, zoals de Wijkermeerpolder en Spaarnwoude.
- Het RIVM-rapport van 22 september 2023 over de bijdrage van Tata Steel Nederland aan de gezondheidsrisico's van omwonenden en de kwaliteit van hun leefomgeving laat zien dat er ook andere factoren in de IJmond zijn (zoals snelwegen, havens, bedrijventerreinen en houtstook) die sterk bijdragen aan de luchtverontreiniging in de regio. Dit betekent dat alleen het nemen van maatregelen bij Tata Steel niet voldoende is; er zijn ook andere maatregelen nodig. De IJmondgemeenten bekijken daarom welke aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om de luchtkwaliteit en de leefomgeving in de IJmond schoner en gezonder te maken.
- Met Techport zijn er grote kansen om te komen tot een sterk en innovatief cluster dat een brede economische toegevoegde waarde kan hebben voor de IJmond. Techport is een netwerk van meer dan 70 scholen, bedrijven en overheden. De samenwerking binnen Techport zorgt ervoor dat de regio IJmond op de kaart wordt gezet als hét centrum van de internationale staal- en maakindustrie en dé plek voor innovatie en vakmanschap op kennisgebieden die daar mee te maken hebben. Onze ambitie is om in 2030 dé excellente economische regio van de Nederlandse maak- en onderhoudsindustrie te zijn. We werken samen aan innovaties op het gebied van duurzaamheid en digitalisering, een

gezonde arbeidsmarkt, een actueel en uitdagend opleidingsaanbod en aan voldoende talent.

Inwoners nauw betrekken

Inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat zowel overheid als bedrijven zich verantwoordelijk voelen voor een gezonde leefomgeving en de noodzakelijke transitie in de IJmond. De overheid moet hierover open het gesprek voeren met inwoners. Als IJmondgemeenten nemen we daarom samen met het Rijk en de provincie Noord-Holland het initiatief om te komen tot een omgevingsdialoog waarin inwoners, overheden en bedrijven met elkaar in gesprek kunnen gaan over de toekomst van de IJmond.

Onze oproep aan u

Om duurzaam door te pakken in de IJmond moeten alle betrokken overheden samenwerken en is de inzet van de Rijksoverheid noodzakelijk. De gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen vragen het Rijk om intensief met de gemeenten in gesprek te gaan en te blijven over de maatwerkafspraken met Tata Steel en bredere impulsen in de regio. We voeren graag het gesprek met u over welke instrumenten nodig zijn en hoe we een constructieve samenwerking kunnen borgen. Er is vaart nodig bij het maken van maatwerkafspraken met Tata Steel. Daarbij is het belangrijk dat afspraken zekerheid bieden aan onze inwoners.

Wij vertrouwen erop dat de nieuwe Tweede Kamer en een nieuw kabinet deze handschoen samen met ons opneemt.

Met vriendelijke groet,
namens de colleges van burgemeester en wethouders van Beverwijk, Heemskerk en Velsen,

De secretaris van Velsen,

De burgemeester van Velsen,

D. Veurink

F.C. Dales

Afschrift aan:

- *Informateurs nieuwe kabinet*
- *De adviseurs van de minister van EZK, H. Wijers en F. Blom*